

ประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น
ในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
Effectiveness of People's Participation on Local Development in Lom
Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province

จิราวัลย์ สุphanam¹
Jirawan Suphanam

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านการวางแผนชุมชน ด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และด้านการวางแผนพัฒนา เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เสนอต่อเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีจำนวน 380 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของของ เครจซี่ และมอร์แกน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่า t-test, F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.833) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.982) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.798) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.729) 2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยต้องกำหนดระยะเวลาประเมินออกเป็น 3 ระยะคือ การประเมินขั้นเริ่มปฏิบัติตามแผน การประเมินขั้น

Received: 2023-12-21 Revised: 2024-03-14 Accepted: 2024-03-22

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ Phetchabun Rajabhat University. Corresponding Author
e-mail: Suphanam@outlook.co.th

ระยะกลางของการปฏิบัติตามแผน และการประเมินหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติตามแผน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): ประสิทธิภาพ; การมีส่วนร่วมของประชาชน; การพัฒนาท้องถิ่น.

Abstract

The objective of this research were; to study the effectiveness of people's participation on local development in Lom Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province in the area of community planning, the development of the strategic plan and the development plan; to compare personal factor of the effectiveness of people's participation on local development in Lom Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province; and to study on opinion and suggestions of the effectiveness of people's participation on local development in Lom Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province. The information gained from this research were presented to the Lom Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province by using it as information for further improvement. A sample was 380 people who living in Lom Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province by using the tables of Krejcie and Morgan. A questionnaire was used for collecting data and the statistics analysis included percentage, frequencies, t-test, F-test at the statistical significance level of .05 in the case of two independent variables and using One Way ANOVA in the case of independent variables with more than two groups when found to be different at the statistical significance level of .05. The findings indicated that: . The comparison of the effectiveness of people's participation on local development in Lom Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province found that the overall in moderate (mean 2.833). When considering each aspect found that people's participation, all in moderate which the highest aspect was the development of the strategic plan (mean 2.982), follow by the development plan (mean 2.798) and the lowest was the community planning (mean 2.729). 2. Hypothesis test found that personal factor of gender, age, career and income per month; in overall and aspect, were not difference on the effectiveness of people's participation on local development in Lom Sak Municipality, Lom Sak District, Phetchabun Province at the statistical significance level of .05. 3. The suggestion on the effectiveness of people's participation on local development in term of the evaluation period must be divided into 3 phases, which are the initial evaluation of the plan, mid-term evaluation of plan and evaluation after the completion of the implement of the plan by allowing all parties involved, including people in the area, to participate in the evaluation further.

Keywords: Effectiveness; People's Participation; Local Development

บทนำ (Introduction)

องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหนึ่งให้บริการประชาชนเพื่อสามารถปกครองตนเอง ดูแลการจัดสรรงบประมาณท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและพื้นที่ ผลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องมีการปรับเปลี่ยนในหลายด้าน ทั้งด้านโครงสร้าง ด้านภารกิจหน้าที่ ด้านงบประมาณและด้านบุคลากรโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการหน่วยหนึ่งได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับโดยได้มีการเริ่มวางแผนพัฒนาประเทศและยอมรับความช่วยเหลือการพัฒนาจากต่างประเทศ นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมารัฐบาลได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศอย่างจริงจัง โดยจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เช่น การคมนาคม การพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาการชลประทาน การประปา เป็นต้น

เทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้ง ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย เพื่อบริหารจัดการ และพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร, ค้าขาย และ รับจ้างทั่วไปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ส่วนใหญ่เป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา กับพนักงาน และตัวแทนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน จากผลการปฏิบัติงานตามแผนโครงการพัฒนาตำบล พบว่า มีปัญหาต่างๆ และได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาหลายๆ ด้าน ตามมาการนำข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนมาคิดวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชน และขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาระบบการ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการวางแผนชุมชน ด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และด้านการวางแผนพัฒนา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

เสนอต่อเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์โดยนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาที่ดีขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน ใช้สูตรเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970:608, อ้างถึงใน พันธนิย์ วิหคโต, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่าง 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยจัดหาผู้ช่วยเก็บข้อมูลชี้แจงแบบสอบถามให้ทราบโดยละเอียด ผู้ช่วยเก็บข้อมูลทุกคน สามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางเดียวกัน แจกแบบสอบถาม และอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เข้าใจโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน จำนวน 380 ฉบับ ของข้อมูลแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย โดยมีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1)สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า t-test, F – test ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD ตามลำดับ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 50.5 และเพศหญิง ร้อยละ 49.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41–50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.4 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 31–40 ปี ร้อยละ 26.7 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.4 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 30.6 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.2 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 13.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.7 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 5,001–10,000 บาท ร้อยละ 11.0

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.833) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.982) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.798) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.729)

3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า

3.1) การทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านเพศ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านเพศ โดยใช้ค่าสถิติที่ทดสอบคือ 2 Samples t-test พบว่า การมีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2) การทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ โดยใช้ค่าสถิติที่ทดสอบคือ One-way ANOVA พบว่า มีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน และมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา และมีส่วนร่วมในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ในด้านการวางแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุต่างๆ มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ในภาพรวม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) ไม่พบรายคู่ช่วงอายุใด ที่มีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3) การทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านระดับการศึกษา โดยใช้ค่าสถิติที่ทดสอบคือ One-way ANOVA พบว่า มีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4) การทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านอาชีพ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านอาชีพ โดยใช้ค่าสถิติที่ทดสอบคือ One-way ANOVA พบว่า มีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5) การทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ค่าสถิติที่ทดสอบคือ One-way ANOVA พบว่า มีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussions)

ประเด็นที่ 1. ด้านการวางแผนพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.729) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอมีส่วนร่วม ความต้องการเพื่อนำไปจัดทำแผนชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.75) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการจัดประชุมประชาคม หรือการทำประชาพิจารณ์เพื่อนำไปสู่การวางแผนชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.73) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการชักนำชักชวนประชาชนในหมู่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.72) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของจิราวัลย์ วรวงศ์ (2550:115-116) ศึกษาการดำเนินการส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง พบว่า ประชาชนเห็นว่าเทศบาลตำบลเมืองสรวงมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและรายได้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ประเด็นที่ 2. ด้านการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.982) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด มีส่วนร่วมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเข้าไปประชุมประชาคมท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด (ค่าเฉลี่ย 2.81) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนประชาคมเพื่อเป็นตัวแทนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด (ค่าเฉลี่ย 2.63) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด อยู่เสมอซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสากล ภู่อื่นเงิน (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลหนองใหญ่ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล”

ประเด็นที่ 3. ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.798) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนแก้ไข เพิ่มเติมแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัดมีส่วนร่วมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการนำเอาข้อมูลพื้นฐานความต้องการของประชาชนและหมู่บ้าน มาร่วมพิจารณาหาแนวทางวิธีการแก้ไขมีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีไม่ได้มีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.75) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนจากกลุ่มประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.18) และผลงานวิจัยของพวงทอง โยธาใหญ่ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ควรจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาตำบลให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนถึงสิ้นสุดแผน

2. การประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนาตำบลควรจัดทำเป็นระยะๆ เพื่อให้มีการติดตามความก้าวหน้าตามเป้าหมายของแผนที่กำหนดไว้ โดยกำหนดระยะเวลาประเมินออกเป็น 3 ระยะคือ การประเมินขั้นเริ่มปฏิบัติตามแผน การประเมินขั้นระยะกลางของการปฏิบัติตามแผน และการประเมินหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติตามแผน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการประเมินด้วย พร้อมทั้งผู้บริหารของเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีการตรวจสอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณตามแผนให้เป็นไปอย่างสมดุล มีการกระจายตัวของงบประมาณลงไปในพื้นที่ต่างๆอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในลักษณะนี้ เป็นการเฉพาะในระดับหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถรับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ชัดเจนขึ้น รวมถึงเพื่อดูว่าระดับปัญหาการมีส่วนร่วมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาต่อไป
3. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการให้บริการต่อไป และควรมีการประเมินแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาโดยมีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพปัญหามากที่สุดต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิราวัลย์ วรวงศ์. (2550). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2546). การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ (4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2551). ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ติน ประยูรพฤทธิ. (2543). เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ หน่วยที่ 11. พิมพ์ครั้งที่ 18. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถวิลวดี บุรีกุล, ดร. และคณะ. (2549). ทศธรรม: ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. พิมพ์ครั้งที่ (2). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- Pressman, Jeffery L. and B. Wildavsky Aaron. (1973). *Implementation*. Berkeley: University of California Press.
- Richard, A. Musgrave. (1973). *Public Finance in Theory and Practice*. New York: McGraw-Hill.